

Sigurnost bolesnika na neurološkom odjelu Opće bolnice Zabok

Jasminka Juriša, Katica Buzjak
Opća bolnica Zabok

Ključne riječi: prava pacijenta, sigurnost, uloga medicinske sestre

UVOD

Sigurnost i prava pacijenata predstavljaju glavna pitanja u kreiranju zdravstvene politike u Hrvatskoj.

Sukladno Deklaraciji SZO o promicanju prava pacijenata svatko ima pravo na informiranje, pravo na tretman ili njegovo odbijanje, pravo na dostojanstven postupak te zdravstvenu zaštitu.

U zadnje dvije godine SZO provodi niz programa usmjerenih na stvaranje uvjeta za sigurnost pacijenta koje prepoznaju kao dužnosti zdravstvenih djelatnika i zdravstvenih institucija.

Programi su usmjereni na prevenciju negativnih ishoda zdravstvene skrbi, stoga se stavlja naglasak na rad medicinskih sestara pri osiguranju sigurnosti pacijenata i zaštiti njihovih prava. Da bi osigurale sigurnu okolinu i sigurnu zdravstvenu njegu medicinske sestre ne mogu samo reagirati na određeni problem koji se pojavi već ga trebaju predvidjeti, te u svakom trenutku osigurati svoju stručnost, brojnost te zajednički rad.

Potrebno je osvijestiti kompleksnost i rizičnost moderne zdravstvene zaštite.

Ovim člankom želja nam je probuditi pozornost i zanimanje medicinskih sestara, ali i drugih.

Tema obuhvaća područje:

- I Sigurnost bolesnika**
- II Zdravstvene njege**
- III Sigurne okoline**

I Sigurnost bolesnika dijeli se na:

Primarnu -osjećaj vlastite sigurnosti
Sekundarnu -primanje sigurnosti od drugih

Primarna-osjećaj vlastite sigurnosti

Da bi se bolesnik na našem Odjelu osjećao sigurno, posebna pažnja se posvećuje pravima pacijenata, a to su:

1. pravo pacijenta na kvalitetnu njegu koja poštuje njegove osobne vrijednosti i dostojanstvo
2. pravo pacijenta na tretman i usluge koje treba ili zahtijeva, a ukoliko mu one ne mogu biti pružene na našem Odjelu, pravo na informaciju o potrebi prebacivanja u drugu ustanovu
3. pravo pacijenta na informiranost i uključivanje obitelji i /ili druge osobe kako bi donijeli odluku o njezi i o planiranju otpuštanja (pacijenti kod nas borave kratko, od 7 do 10 dana, a nakon otpusta se premještaju u Specijalnu bolnicu za kronične bolesti Novi Marof, Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice, Specijalnu bolnicu za medicinsku rehabilitaciju Stubičke Toplice ili u drugu zdravstvenu ustanovu). Premještaj bolesnika vezan je uz stupanj pokretljivosti bolesnika, kao i njegovo opće stanje.
4. pravo pacijenta na pristup zdravstvenom zapisu (lista balansa tekućine stoji na krevetu, tako da obitelj može imati uvid u točan unos hrane i tekućine).
5. pravo pacijenta na pristup cjelokupnoj sestrinskoj dokumentaciji–sestrinska dokumentacija ne nalazi se uz krevet bolesnika i pravo na pristup ima samo uža obitelj uz izričit zahtjev.
6. pravo pacijenta da bude oslobođen od bilo koje vrste zlostavljanja/uznemiravanja, uključujući

verbalno, fizičko, psihološko, seksualno i emotivno zlostavljanje.

7. pravo pacijenta da bude oslobođen od financijskog iskorištavanja, osvete, ponižavanja ili zanemarivanja.

8. pravo pacijenta da bude oslobođen od prisiljavanja i/ili izdvajanja, osim ako je to klinički potrebno (npr. intrahospitalne infekcije, pojačani nadzor i sl.)

9. pravo pacijenta na njegu koja olakšava bol te poštuje i podržava odluke u vezi s bolom (npr. glavobolja kod hemoragije)

10. pravo pacijenta na alternativne oblike komunikacije-ukoliko pacijent ima poteškoća sa sluhom i/ili govorom dostupni su mu papir i olovka.

11. pravo pacijenta da odobri ili odbije tretman ili proceduru te da bude informiran o zdravstvenim posljedicama svoje odluke (npr. tromboliza)

12. pravo pacijenta na zadovoljstvo ili nezadovoljstvo preko knjige utisaka koja se nalazi na vidljivom i dostupnom mjestu na Odjelu

13. pravo pacijenta na privatnost (paravan i obavezno zatvaranje vrata sobe kod kupanja i presvlačenja)

14. pravo pacijenta da šalje i/ili prima pisma

15. pravo pacijenta da u bolesničkoj sobi koristi svoj mobitel ili telefon.

16. pravo pacijenta da prima posjete osim ukoliko je to medicinski ili terapijski ograničeno

17. pravo pacijenta da mu na samrti bude pružena njega koja čuva njegovo /njezino dostojanstvo te pravo na pastoralnu njegu i druge duhovne usluge (svećenik)

18. pravo da pacijent i njegova obitelj budu upoznati s pravilima i propisima koje se odnose na ponašanje u bolnici (npr. vrijeme posjeta, informacije i sl.)

19. pravo pacijenta na međusobnu razmjenu iskustava (pacijenti s istim dijagnozama u istoj sobi osjećaju se sigurnije izmjenjujući iskustva i znanja)

20. pravo pacijenta da aktivno sudjeluje u zdravstvenoj njezi (poticanje samostalnosti)

21. pravo pacijenta na sigurnost i tajnost osobnih i medicinskih podataka

22. pravo pacijenta na informaciju o dijagnozi bolesti (Ca cerebri) jer je to jedino jamstvo za mogućnost sudjelovanja u odlukama o vlastitom životu

23. pravo pacijenta da se u svakom trenutku može obratiti glavnoj sestri Odjela i liječniku koji ga vodi.

24. pravo pacijenta na sigurnu pripremu i podjelu peroralne i parenteralne terapije uz krevet bolesnika, te pismenu arhivaciju u „listu terapije“ koju radi medicinska sestra.

25. pravo pacijenta na informatički sustav liječenja-BIS- integralni sustav koji podržava sve primarne bolničke procese

a) upravljanje podacima pacijenta

b) podršku u liječenju

c) obavijest o financiranju i obračunu usluge

d) podršku u odlučivanju i upravljanju bolnice

Sekundarna -primanje sigurnosti od drugih

Medicinska sestra ima značajnu ulogu u kompleksnosti zdravstvene organizacije i brige o pacijentu. U najvećem broju slučajeva neurološki bolesnici dolaze u pratnji obitelji ili osoba koje se brinu o njima, rjeđe sami. Bez obzira na način dolaska bolesnika sestra poduzima mjere zbrinjavanja.

Medicinska sestra će:

* intervjuirati bolesnika (ako je moguće) ili njegovu pratnju te upisati dobivene podatke u sestrinsku dokumentaciju. Uzimaju se opći podaci, podaci o sadašnjem stanju, o psihosocijalnom statusu bolesnika i obitelji (važnije je poznavati osobu koja boluje od neke bolesti, nego bolest od koje boluje).

* obaviti će procjenu neuroloških znakova (stupanj svijesti, pregled zjenica, motorne funkcije, osjetilne funkcije, vitalne funkcije)

II. Pružanje sigurne zdravstvene njege

Zdravstvena njega neuroloških bolesnika je vrlo kompleksna. U provođenju i kontroli zdravstvene njege uvelike pomaže postavljanje sestrinskih dijagnoza, planiranje i provođenje intervencija, te evaluacija sestrinskih dijagnoza. Pružanje zdravstvene njege ovisi o stupnju neurološkog oštećenja, odnosno nemogućnosti da se pacijent brine o sebi.

Većina sestrinske skrbi usmjerena je na prevenciju komplikacija kao posljedice nastalog bolesnikova fizičkog i psihičkog deficita :

1- njega kože-zauzimanje pravilnog položaja i usvajanja tehnika okretanja i premještanja (sprečavanje komplikacija: pneumonije, tromboze, dekubitusa, ortostatske hipotenzije, padova) te praćenje bolesnika s visokim rizikom oštećenja kože (sestrinske dijagnoze)

2- njega sluznice-usne šupljine (NGS)

3- njega suznice nosne šupljine (evidencija postavljanja ngs, dekubitus sluznice, suhoća)

4- njega sluznice-uretre-evidencija postavljanja urinarnog katetera, dekubitus, pravilna toaleta

urogenitalnog trakta.

5- prehrana bolesnika-stupanj pomoći medicinske sestre ovisit će o prisutnosti: motornog deficita (hemipareza), senzornog deficita (gubitka osjećaja za toplo/hladno- opekline), prisutnost sljepoće ili oslabljenog vida, oštećenje govora (motorna i senzorna afazija), teškoće sa gutanjem i žvakanjem (aspiracija)

6- eliminacija stolice i urina (opstipacija stolice-pitanje ileusa, retencije urina, ruptura mokraćnog mjehura)

III. Sigurna okolina

Namještaj:

1. bolnički krevet je pokretan na kotačima, prilagodljiv u svim položajima, mogućnost podešavanja uzglavlja i podnožja, te podešavanje visine kreveta (sprječavanje padova i ozljeda)
2. stolić za hranjenje s mehanizmom za kočenje i podešavanje visine
3. pokretna kolica pripremljena za pripremu i podjelu parenteralne terapije
4. ormari za priručnu apoteku (koji nisu nadohvat bolesnika)

Aparati:

1. monitor-kompjuteriziran za praćenje vitalnih funkcija (EKG, puls, tlak, Sp O₂)
2. infuzomat ili perfuzor (za strogo kontrolirano davanje infuzije preko sustava s bocom)
3. kolica za reanimaciju, kutija s lijekovima za reanimaciju
4. defibrilator
5. EKG aparat
6. Pulsni oksimetri

Pribor i sredstva za dezinfekciju, ventilacijski sustav: sprečavanje intrahospitalnih infekcija, vrši se evidencija intrahospitalnih infekcija (arhiviranje)

Vodič za bolesnike sa cerebrovaskularnim inzultom nakon otpusta iz bolnice (u izradi)

Da bi osigurale sigurnu okolinu i sigurnu zdravstvenu njegu medicinske sestre ne mogu samo reagirati na određen problem koji se pojavi, već ga trebaju predvidjeti i u svakom trenutku iskoristiti svoju stručnost, brojnost i zajednički rad.

Sigurnost i prava pacijenata predstavljaju glavna pitanja u kreiranju zdravstvene politike u Hrvatskoj. Sukladno Deklaraciji SZO o promicanju prava pacijenata svatko ima pravo na dostojanstven postupak, pravo na informiranje, pravo na odbijanje tretmana i na dostojanstveno umiranje. U zadnje dvije godine SZO provodi niz programa usmjerenih na osiguranje sigurnosti pacijenata koje prepoznaju kao dužnosti zdravstvenih djelatnika i zdravstvenih institucija. Programi su usmjereni na prevenciju bolničkih infekcija, stoga se naglasak stavlja na rad medicinskih sestara pri osiguranju sigurnosti pacijenata i zaštiti njihovi prava. Razmjerno je velik broj pogrešaka koje se svakodnevno događaju u zdravstvenim ustanovama s obzirom da svaki deseti pacijent doživi štetu koja se mogla prevenirati. Potrebno je osvijestiti kompleksnost i rizičnost moderne zdravstvene zaštite, te procijeniti i primjeniti standarde koji osiguravaju najbolju praksu. Medicinska sestra smatra se najodgovornijom osobom u osiguranju sigurnosti pacijenta. Uzimajući u obzir edukaciju i odgovornost medicinske sestre, one tu ulogu mogu i preuzeti.

ZAKLJUČAK:

Medicinska sestra smatra se najodgovornijom osobom u osiguranju sigurnosti pacijenta.

Uzimajući u obzir edukaciju i odgovornost medicinske sestre one tu ulogu mogu i preuzeti.

Zdravstveno stanje pacijenta pokazatelj je sposobnosti, znanja, te usvojenih vještina zdravstvenih djelatnika.

Oporavak pacijenta ovisi o našem radu; ustrajanju na pravilnom postavljanju točnih dijagnoza, pravodobnom interveniranju te provođenju zdravstvene njege, u uvjetima u kojima se pacijent nalazi.

Sve što ga okružuje mora biti od velike koristi, primjereno njegovom zdravstvenom stanju, njegovim potrebama, te pridonositi sigurnosti u novonastaloj situaciji gdje se on osjeća ko osoba koja ima svoja prava, mogućnost izražavanja svojih potreba koje uz naše znanje i rad dovode do krajnjeg cilja, a to je poboljšanje zdravstvenog stanja; ozdravljenje.

Jasminka Juriša bacc. med.techn.
Katica Buzjak dipl. med. tech
Opća bolnica Zabok
Odjel neurologije